

Utdrag ur: Regional riktlinje för vård och behandling vid psykisk ohälsa hos vuxna med intellektuell funktions-nedsättning/2022

<https://vardgivare.skane.se/siteassets/1.-vardriktlinjer/regionala-riktlinjer---fillistning/regional-riktlinje-for-vard-och-behandling-vid-psykisk-ohalsa-hos-vuxna-med-intellektuell-funktions-nedsattning.docx.pdf>

SAMMANFATTNING I PUNKTFORM

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning är särskilt sårbara för psykisk och somatisk sjukdom
- Somatisk orsak till beteendeförändring ska undersökas och åtgärdas
- Sociala faktorer som orsak till beteendeförändring ska undersökas och åtgärdas
- Anpassningar i vårdmiljön krävs vanligen;
 - Ha gott om tid
 - Var klar över patientens kognitiva och kommunikativa förmåga
 - Ta hjälp av patientens omgivning – försök införa system för informationsinsamling över tid, till exempel beteenderegistrering
 - Ge noggrann information, helst skriftlig, om behandling, förväntad effekt och planerad uppföljning till patienten, anhöriga och personal.
- Depressioner är vanliga och troligen underbehandlade
- Försiktighet med psykofarmaka, särskilt antipsykotiska läkemedel
- Fysisk aktivitet kan förebygga och i vissa fall minska psykiatriska symtom och utmanande beteenden
- Kontinuitet och uppföljning har lindrande och förebyggande effekt
- Tvärprofessionellt samarbete, teamarbete och nätverksarbete är nycklar till framgång

Andra viktiga aspekter:

- Sannolikt finns underdiagnostik av sjukdom i gruppen dels på grund av att personerna själva ofta har bristande förmåga att beskriva symtom och illabefinnande men också på grund av hälso- och sjukvårdens bristande kunskap om personer med ID.
- Så kallade utmanande beteenden (självskadande, eller våldsamt beteende mot omgivningen; beteende som leder till social exkludering) kan vara tecken på psykisk eller kroppslig sjukdom, men behöver inte vara det. Även sådant som förändrad sömn och/eller aptit, minskat intresse för aktiviteter eller ökad tillbakadragenhet bör föranleda kontakt med hälso- och sjukvård.
- Personer med ID är ofta stresskänsliga och även tämligen enkelt åtgärdade besvär (till exempel en vaxpropp) kan utlösa utmanande beteenden.
- Årliga hälsokontroller i primärvården är en rättighet för personer med ID i Region Skåne, och vid dessa bör den psykiska hälsan alltid efterfrågas.
- När osäkerhet finns kring gränsdragning ska det vara självklart att ansvaret delas mellan berörda verksamheter.
- Det bör vara enkelt för primärvården att remittera till vuxenpsykiatri och komma i kontakt för konsultationer och rådgivning. Personer med ID bör välkomnas när de söker vård.